

Tjekkoslavakar njósnaðust móti javnaðarmonnum í Norðurlondum

Men njósnarin, ið varð nýttur til endamálið, sveik myndugleikarnar, Hann varð noyddur at biðja um friðskjól í Svøríki

Ein tjekkoslavakiskur njósnari kom í 1973 til Svøríkis við tí endamáli at njósnast í viðurskiftum norrønu javnaðarflokka. Í tíðarskeiðinum 1968-73 njósnaðist sami maður í viðurskiftum eysturrikska javnaðarflokksins.

Hetta framgongur av grein, sum blaðstjórin Frans Nielsson hevur skrivað í blað sitt Arbetet í Malmö.

Undir einum orðaskifti í ríkis degnum í desember í fjór fekk leiðarin av svenska kommunistaflokkinum, Hermansson, hesa viðmerking frá Olof Palme, forsetisráðharra:

— Tað er sjálvsagt mikið spell, at vit verða noyddir at hava lögreglu, fregnartenasu og slíkt í demokratiska samfelagi okkara. Men um Hermansson heitti á floksfelagar sínar kring í heiminum um at senda ferri njósnarar higar til lands, hevði borið til at skorið niður á lögregluoknum.

Spurningurin hvørt Olof Palme hevði orsök til at koma

við hesum briksli varð umrøddur, men svarið varð ja. Tað eru fleiri dømi. Her er eitt av teimum, sum umfatar

Góða upplæring

Hann fekk góða upplæring í njósnaravíðurskiftum og har aftur

— Olof Palme — hann ávirkaði njósnaran almikið

virksemið hjá einum njósnara, ið kom til Svøríkis.

Undan hesari ferð hansara hevði hann í 15 ár verið politiskur njósnari fyri tjekkoslavakisku stjórnina.

rat eina grundleggjandi skúlagongd í marxistiskum-leninistiskum hugsanum.

Hann las politikk og psykologi og kannaði virksemið hjá øðrum fregnartenasum.

Siðani starvaðist hann eitt skifti á sjeindu deild tjekkoslavakisku fregnartenasunnar (STB), sum er undir innanríkisráðnum.

Hesa deild hevur hann stöðugt havi samband við. Eisini aftaná at hann var kominn til Svøríkis.

Nústani fekk henda serstaka deild í Prag vitan um, at njósnari hennara sveik.

Brandt og Palme

Henda deild tjekkoslavakisku fregnartenasunnar varð stovnað fyrj umleið 25 árum síðan. Uppgáva hennara var at kanna viðurskiftini í Eysturriki, og fleiri njósnarar vórðu sendir hagar til lands.

Í 1968 — sama árið, sum Alexander Dubcek varð frakoyrdur — gjordist bráðliga áhugi fyrj njósnar í viðurskiftum hjá norrønum javnaðarmonnum.

Sami njósnari varð tí sendur til Eysturriks til tess at njósn-

ast í viðurskiftum har í landinum.

Úr Prag ljóðaði, at áhugin var stórur fyrj vitan um vesturtýska javnaðarflokkin eins og stórri vitan um javnaðarflokkan í Norðurlondum.

Serliga hevði fregnartenasan í Prag áhuga fyrj Bruno Kreisky, Willy Brandt og Olof Palme.

Willy Brandt — eisini var áhugi fyrj honum

Við hjálp frá kenningi eydnaðist tað tjekkoslavakiska njósnarmonnum at koma inn um javnaðarringarnar. Hann bar snildisliga at, og fekk gott viðskifti við svenska javnaðarflokkin. Í Prag vóru menn væl nøgdir.

Úr Tjekkoslavakia fekk hann nú boð um einans at hava eftirlit við javnaðarmonnum.

Á várí 1973 fekk njósnarin áheitan um at fara úr Svøríki. Orsøkin: njósnaravirksemið móti norrønum javnaðarmonnum.

Tá ein úd var umliðin fekk hann beinleiðis samband við Olof Palme. Hann ynskti at fáa politiskt friðskjól í Svøríki.

Njósnarin sigur sjálvur, at Palme er nakað serstakt, og at hann ávirkaði seg almikið.

BERT SEYTJAN

Johnsigurd Johannesen týddi eftir Evu Steen

23. PARTUR

Winter og Manja vóru afturkomin til Keyptmannahavnar.

Læknarnir á sjúkahúsinum í Jútlandi kundu ikki veita stórri hjálpssemi, og tá tey ið hvussu er skuldu aftur til høvuðssaðin, høvdu læknarnir mælt Winter til at kanna møguleikar fyrj, at Manja kundi koma undir læknanond har.

Winter avgjordi at biða, til nakrir dagar vóru umliðin, tí tilmæli jútisku læknanna var um, at Manja átti at fáa viðgerð frá serfrøðingi. Einum sál arlekena.

Manja tóktist framvegis vera afturlatin. Hon hevði fri úr skúlanum og kundi sostatt vera við hús allan dagin.

Vakra bros hennara var nær um horvið. Sást ongantíð. Hon var alíð í einsemi. Stardi í tóman heim.

Ein dagin helt hon fyrj við faðir sín:

— Heldur tú, hann gjordist syrgin av atburði mínum?

— Hugsar tú um Bob í hesum sambandi?

— Jú. Var tað ikki Bob, sum ringdi higar fyrj nokrum døgum síðani?

Jú, svaraði Winter.

— Hvat ynskti hann at frætta, spurdi Manja forvitin.

— Hann ynskti at frætta, hvussu tú hevði tað. Og eisini spurdi hann um loyvi at koma á vitjan til tín.

— Hvat svaraði tú honum?

— Eg svaraði sjálvsagt nei.

Efjur tinum ynski. Annars hevði læknin eisini tilmæli um hetta. Men hvussu er tað? Sjónin av Bob ber við sær, at tað, tú ynsk ir at lata hvørva úr mínni tínum, gerst veruleikakendari, ella hvussu?

Manja nikkaði jáltandi. Hon var í villareidi. Tað var eins og var hon tveir persónar. Annar bar alsik til Bob. Hin tvørturimóti.

Sinnalag hennara var vorðið broytt. Hon kendi ikki seg sjálv an aftur.

— Men Bob hevur aldri

gjørt annað móti mær, enn tað ið væl er, hugsaði hon. Og í veruleikanum var tað hann, sum bjargaði nær undan eini nøgv stórri vanlukku í jútisku skógnum.

Ongin annar enn Bob. Og takkarløn mín? Bert ljótur atburður. Nei. Hvat er at gera.

Bert hugsanin um, at hann skal nema við meg, er ógvuslig. Nógmikið.

Eg leggi als onki í mannfolk.

Tey hava bert eittans í hugsan!

Tað fór henni kalt eftir baki num...

Winter sat og gjordi metingar av viðurskiftunum.

Samstundis leit hann viðhvørt at henni — og hugsunarsemi hennara.

— Hvussu kann tað bera til, at hon er so fjar frá øllum veruleika?

Winter beit merki í, at eygu Manju stundum ferðast fram við skammbyrsumi, ið hekk á veggnum. Omanfyrj skriviborð hansara. Og funnu hvíld har.

— Hvat hugsaði hon, fyrj

ser? Átlaði hon at fremja sjálmorð? Hvi hugdi hon so alspenat at skammbyrsumi? Winter royndi at kveistra hesa hugsan burtur. Samstundis hugsaði hann um tiltak í hesum sambandi. Hann varð noyddur at beina byrsuna burtur av veggnum. Ið hvussu er fyríbils.

— Pápi, segði Manja spakuliga.

— Ja, lítla mín?

— Eg haldi, eg fari at ringja til Bob — og frætta, hvussu hann hevur tað. Eg meti tað vera skyldu mína, heldur tú ikki eisini tað?

— Jú, tá tú sjálv heldur tað vera beinast...

Manja reistist og tók hornið av telefonini. Siðan snaraði hon nummarið.

— Er tað Bob, segði hon líla lotu seinni. — Tað er Manja...

Bob? hevur tú framvegis hug at koma á vitjan til mín?

— Sjálvandi, Manja, var svar ið.

— Kann eg koma beinanvegin?

— Ger tú bert tað. Vit bæði hava okkurt at tala um.

Lotu seinni trein Bob innar í kamur hennara.

— Góðan dagin, Manja, segði hann og rætti henni hondina.

— Góðan dagin, Bob!

Tað kendist eins og var ein múrur millum teirra. Eitt kaldligt lot.

Bob var vitandi um, at hann mátti vera varin og ikki seta í verk tilvildarlig tiltøk. Hann mátti ikki nema við hana. Neyð

arsliga handatakið var nógmikið.

Ongi tiltøk at kyssa hana. Ongar royndir at fevna líkan hennara. Onki nakað. Hann visti, sum var.

— Hvussu hevur tú tað Manja?

— Eg havi tað væl. Hvussu er við tær?

— Ájú, somuleiðis. So væl, ein kann hava tað.

— Tú spælir framvegis í Hit House?

— Ja, hvørt kvøld. Men tað er vorðið heidur enn ikki móðsamt. Spældi eg ikki bert til tess at tryggja mær pening, so...

Tú kennir ættanir mínar. At lesa til verkfrøðing, o.s.fr.

Manja nikkaði.

— Og hvat ger tú so, meðni?

— Eg eri farin undir fyrireikingar til sjúkapróvkuna. Eg havi fingið eina cykafreisi, orsakað av øllum tí, sum er hent.

Men tað er ikki sum at siga tað. Bob? Vilt tú hjálpa mær?

— Hjalpa tær? Hann gjordist fegin. — Jú, sjálvandi. Skilir tú ordatakið: Rómaborg varð ikki bygd eftir einum degi. So tað kann koma at ganga rúm tíð, áður enn vit eru liðug.

Hon brosaði.

— Pápi, rópti hon uttar. — Bob kemur at hjálpa mær við lesnaðinum.

Winter kom til sjóndar í duri num.

— Tað er frálíkt. Somuleiðis eitt frálíkt hugskot, Manja.

Ókeypis hjálp.

(Framhald)